

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ДИФУЗІЇ ІННОВАЦІЙ

Ванькович Л.Я.

Національний університет «Львівська політехніка»

Грунтовні теоретичні аспекти інновацій з моментами дифузії інновацій знайшли своє відображення у працях багатьох закордонних і вітчизняних учених, зокрема І. Ансоффа, Ю. Бажала, Г. Бірмана, Т. Васильєвої, С. Ілляшенка, Л. Кавуненко, Л. Канторовича, Б. Твісса, Р. Фостера, Я. Хонка, Н. Чухрай, В. Шапіро, Л. Шаршукової, Й. Шумпетера, Ю. Яковця та ін. А дослідженням поняття дифузії інновації займалися такі зарубіжні вчені як Е. Роджерс, В. Руттан, Р. Баєрс, Дж. Емрік, Дж. Колеман, Дж. Поуп та деякі інші. В Україні дана проблематика не знайшла такої кількості прихильників, проте Н.І. Чухрай прогнозувала дифузію інновацій у підприємницькій діяльності [1] та логістичному супроводі цієї діяльності [2], Н. О. Матвійчук-Соскіна аналізувала використання інструментів дифузії інновацій у маркетинговому менеджменті [3], а Г. М. Шамота стан дифузії інновацій на сучасному етапі в Україні [4]. Як видно, питаннями інноваційного розвитку присвячена низка праць вітчизняних і зарубіжних науковців у широкому спектрі цих досліджень, але дифузії інновацій майже не приділялось уваги та існують різні тлумачення даного поняття. Окрім цього існуючі дослідження дифузії інновацій достатньо відокремлені, різнонаправлені і без спільного уявлення про дане явище. Тому це питання потребує особливої уваги.

Відповідно до Й. Шумпетера, дифузія інновації – це процес кумулятивного збільшення кількості імітаторів (послідовників), які впроваджують нововведення слідом за новаторами, очікуючи більших прибутків [5].

Вивчення дифузії інновацій розпочалося в деяких незалежних інтелектуальних групах у 40–50 роках ХХ століття. Кожне угруповання дослідників дифузії вивчало окремий тип інновацій: наприклад, в галузі освіти аналізували поширення нових педагогічних ідей в учительських колективах, а в соціології досліджували дифузію агроінновацій серед фермерів [6].

Перші кроки у дослідженні дифузії інновацій зробив Еверетт М. Роджерс. Дана теорія пов'язана з іменами багатьох дослідників у сфері поширення нових товарів і послуг у різних сегментах суспільства.

На думку Еверетта М. Роджерса, дифузія – це процес, під час якого інновація з плином часу через певні канали поширюється серед членів соціальної системи [6].

Дифузія – це особливий тип комунікації, в якому передавання повідомлення стосується нової ідеї. Специфічного характеру дифузії надає закладена в змісті повідомлення новизна ідеї. Новизна означає, що в дифузії наявна якась частка невизначеності. Невизначеність – це наявність низки альтернатив стосовно настання певної події та відносна ймовірність кожної з них. Інформація – це різниця матерії-енергії, яка впливає на невизначеність у ситуації, в якій існує вибір з-поміж набору альтернатив [7].

Вважаю необхідним зауважити, що дифузія інновацій стосується всієї суспільної системи. Якщо процес адаптації інновації відбувається на індивідуальному рівні, то процес дифузії інновації може проходити як на цьому рівні, так і на рівні всього суспільства.

1. Чухрай Н.І. Прогнозування дифузії інновацій у підприємницькій діяльності / Н.І. Чухрай // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. № 417. – Львів: Націон. ун-т "Львівська політехніка", 2001. – С. 383 – 388. 2. Чухрай Н.І. Логістичний супровід інноваційної діяльності підприємств / Н.І. Чухрай // Науковий журнал «Логістика: теорія та практика» Луцького національного технічного університету. – №1 (2). – Луцьк, 2012. – С. 196-203. 3. Н.О. Матвійчук-Соскіна. Використання інструментів дифузії інновацій у маркетинговому менеджменті: теоретичний і практичний аспекти / Матвійчук-Соскіна Н.О. // Актуальні проблеми економіки. – № 4(94). – 2009. – С. 115-123. 4. Г.М. Шамота. Дифузія інновацій в Україні на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Шамота Г.М. // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2011. – № 31. – С. 288-296. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2011_31/11_31_32.pdf. – Назва з екрану. 5. J.A. Schumpeter, *Theory of Economic Development. Capitalism, Socialism and Democracy*. – Harvard Press, 1992, p.540. 6. E.M. Rogers, *Diffusion of innovations*, 5th ed. New York: The Free Press, 2003. 7. E.M. Rogers, D.L.Kincaid, *Communication Networks: Toward a New Paradigm for Research*. New York: Free Press, 1981, p. 386.